

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Факультет психології та соціального захисту

Кафедра практичної психології та педагогіки

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«МОДЕРНІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність (спеціалізація) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Освітня програма: Професійна освіта

Львів 2024

РОЗРОБНИК

Професор кафедри практичної психології та педагогіки
доктор педагогічних наук, професор

_____ Андрій ЛИТВИН
«22» 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
доктор психологічних наук,
професор

_____ Роксолана СІРКО
«22» 08 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ Андрій ЛИТВИН
«22» 08 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника факультету психології та соціального захисту,
кандидат педагогічних наук

_____ Ігор КОВАЛЬ
«22» 08 2024 р.

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки,
протокол від «22» серпня 2024 № 1

Розглянуто Вченою радою факультету психології та соціального захисту,
протокол від «10» вересня 2024 року № 1

Актуалізовано:

Дата перегляду / внесення змін					
Підпис					
Ім'я, прізвище викладача					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Модернізація сучасної професійної освіти
Статус дисципліни	нормативна
Рік навчання, семестр	2-й рік (3 і 4 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Литвин Андрій Вікторович, д-р пед. наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки
Контактний телефон	0961271869
Електронна пошта	a.lytvyn@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/enrol/index.php?id=3048
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

Місце дисципліни в програмі навчання. Курс «Модернізація сучасної професійної освіти» є нормативною дисципліною, яка покликана забезпечити випереджувальну підготовленість та рефлексію майбутніх докторів філософії щодо тенденцій розвитку їхньої професійної царини, що відображається в усвідомленні специфіки сучасного стану та напрямів розвитку психолого-педагогічної теорії та освітньої практики в Україні, готовності до пошуків вирішення гострих проблем психології та педагогіки сучасної професійної освіти. Практична значущість курсу посилюється вивченням нагальних потреб закладів професійної освіти, які визначають вектори її розвитку та окреслюють найбільш проблемні аспекти функціонування вітчизняної системи професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні основи та технологія модернізації вітчизняної професійної освіти, пов'язані з науковою та професійно-практичною діяльністю педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти України.

3. Мета і завдання курсу

Мета навчальної дисципліни – ознайомити здобувачів із теоретичними

основами модернізації та розвитку системи професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти України, організаційно-педагогічними засобами підвищення ефективності процесу управління професійною (професійно-технічною) і вищою освітою, рекомендаціями щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування системи професійної освіти.

Завдання:

- засвоєння понять, категорій і принципів модернізації системи професійної освіти;
- опанування методів прогнозування тенденцій розвитку професій і спеціальностей, напрямів розвитку ринку праці;
- засвоєння основних питань модернізації та розвитку системи професійної освіти України;
- застосування теоретичних та емпіричних методів аналізу педагогічних систем, освітніх та управлінських процесів у професійній (професійно-технічній) і вищій школі;
- розкриття сутності та основних напрямів модернізації системи професійної освіти;
- опанування засад особистісно орієнтованої підготовки як засобу модернізації професійної освіти молоді;
- опанування теоретико-методологічних основ удосконалення стандартів професійної освіти;
- вивчення технологічних аспектів науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві та дуальної форми навчання;
- отримання навичок удосконалення управління професійною підготовкою; проектувати зміст освіти сучасного навчального закладу на засадах компетентнісного підходу;
- набуття вмінь здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управління професійною (професійно-технічною) і вищою освітою;
- опанування основами менеджменту у проектно орієнтованому закладі професійної освіти;
- вивчення теоретичних і практично-ціннісних орієнтацій розвитку системи професійної освіти;
- опанувати кращі освітні практики та інноваційні технології, зокрема дослідно-пошукової та дослідно-експериментальної роботи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

загальних (ЗК):

– ЗК03. Усвідомлення цінності мультикультурного інформаційного простору, вміння орієнтуватися в електронних джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, володіння інформаційною та ІКТ-компетентністю, здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та Інтернет-технології, працювати з

наукометричними базами даних для розширення тематики, організації та оптимізації наукової діяльності, ведення ділової документації в інформаційно-освітньому середовищі;

спеціальних/фахових (СК/ФК):

– ФК02. Здатність критично аналізувати проблеми і суперечності, що виникають в освітніх процесах, системах і технологіях, виявляти сучасний стан, виокремлювати сутнісні ознаки, оцінювати і враховувати наукові досягнення, концепції, теорії, новітні підходи у сфері освіти, виокремлювати актуальні завдання системи професійної освіти, навчання, виховання та розвитку майбутніх фахівців в умовах євроінтеграції;

– ФК03. Здатність усвідомлювати динамічність, взаємозв'язок, суспільну детермінованість і неперервність педагогічних явищ, взаємодію педагогічної теорії та практики, готовність генерувати нові ідеї, здійснювати комплексні науково-педагогічні дослідження на основі системного підходу та цілісного бачення напрямів вирішення освітньо-наукових завдань модернізації різних ланок професійної освіти з урахуванням студентоцентрованого підходу;

– ФК04. Вміння моделювати інноваційні освітні системи, раціонально проєктувати та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання у професійній (професійно-технічній) і вищій освіті, обґрунтовувати необхідні педагогічні умови, реалізувати оптимальне освітнє середовище, визначати напрями і способи ефективного науково-методичного забезпечення різних видів навчально-виховної роботи у професійній школі, враховувати вітчизняні здобутки та імплементувати кращі зарубіжні розробки;

– ФК08. Здатність прогнозувати тенденції розвитку ринку праці, провідні напрями модернізації вищої, професійної (професійно-технічної) освіти, окреслювати перспективні напрями науково-педагогічних досліджень і основні засади професійного самовдосконалення науково-педагогічного працівника, у тому числі особисті.

Програмні результати навчання:

– ПР03. Аналізувати розвиток педагогіки і професійної освіти в їх історичній ретроспективі, розуміти ієрархію цілей, структуру, зміст, методи, організаційні форми, технології та педагогічні умови професійної підготовки, знати нормативно-правову базу вітчизняної освітньої політики, завдання входження української освіти у світовий освітньо-науковий простір, вивчати й узагальнювати вітчизняну педагогічну спадщину та досвід фахової підготовки в зарубіжних закладах професійної освіти;

– ПР04. Формулювати, досліджувати і вирішувати проблеми професійної підготовки фахівців із застосуванням основних теоретико-методологічних підходів, теорій і концепцій педагогічної науки, закономірностей і принципів професійної підготовки, особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти з використанням новітніх засобів і технологій;

– ПР05. Визначати пріоритети наукового пошуку, самостійно планувати інноваційну діяльність, розробляти комплексні наукові проєкти в галузі

професійної освіти на основі володіння стратегічним менеджментом і законодавства, що регулює діяльність закладів освіти, знання та розуміння структури науково-педагогічного дослідження, етапів конструювання змісту навчання, апробації та впровадження сучасних педагогічних технологій, особливостей розроблення, проведення та діагностування результатів педагогічного експерименту;

– ПР13. Осмислювати стратегію розбудови вітчизняної системи освіти, передбачати і визначати провідні напрями модернізації професійної освіти, обирати ефективні підходи до оновлення змісту та методів підготовки фахівців, розробляти новітнє науково-методичне забезпечення професійної підготовки, ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології навчання з метою оптимізації освітнього процесу, формулювати авторські пропозиції та рекомендації щодо побудови і розвитку сучасного інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти;

– ПР15. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя задля поглиблення набутих і здобуття нових компетентностей, формування цілісного світогляду, виявляти та розвивати індивідуальні творчі якості, планувати і вирішувати завдання власного професійного, наукового й особистісного розвитку, підтримання та підвищення іміджу сучасного науково-педагогічного працівника, становлення власної професійної позиції.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Модернізація сучасної професійної освіти» інтегрує відповідно до свого предмету знання із низки дисциплін загальної та фахової підготовки: «Філософія науки», «Етика та академічна доброчесність в освіті і науці», «Методологія та організація наукових досліджень». Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є належний рівень психолого-педагогічної підготовки аспірантів, що передбачає знання актуальних проблем сучасної педагогіки та психології, володіння методологічними засадами професійної педагогіки із дисциплін «Педагогіка і психологія вищої школи» та «Теорія і методика професійної освіти». Водночас цей курс вивчається одночасно із взаємопов'язаними нормативними дисциплінами «Методи наукових досліджень у педагогіці» і «Педагогічна практика», і є підґрунтям для їх опанування.

Засвоєний матеріал забезпечить здобувачами глибоку обізнаність із процесами реформування та модернізації різних ланок професійної освіти в Україні. З огляду на декларування стратегічним напрямом євроінтеграцію та поступове узгодження результатів освіти з міжнародними вимогами і стандартами, відповідні компетентності визначають науково-інформаційну культуру викладача та його професійно значущі якості науковця-дослідника. Одержані знання й уміння допоможуть випускникам освітньо-наукового рівня спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) усвідомити складні питання вдосконалення методики і технології професійного навчання, дадуть

змогу правильно визначати мету, завдання, стратегію подальшої науково-дослідної діяльності.

5. Формат і обсяг дисципліни

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 8 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	3,0 кредитів / 90 академічних годин, з яких: лекцій 16 годин, семінарів 16 години, самостійної роботи 58 годин.
Форми навчання	лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

6. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
<u>Змістовий модуль 1.</u> Теоретичні основи модернізації професійної освіти					
Тема 1. Прогнозування розвитку професій і спеціальностей відповідно до вимог сталого економічного розвитку	10	2	2		6
Тема 2. Напрями модернізації та розвитку системи професійної освіти в умовах інформатизації та глобалізації	10	2	2		6
Тема 3. Особистісно орієнтована підготовка як засіб модернізації професійної освіти молоді	12	2	2		8
Тема 4. Теоретико-методологічні основи удосконалення стандартів професійно-технічної та вищої освіти на компетентнісній основі	12	2	2		8
<u>Змістовий модуль 2.</u> Технологія модернізації професійної освіти					
Тема 5. Удосконалення науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві та дуальної системи освіти	12	2	2		8
Тема 6. Модернізація управління професійною освітою, участь підприємств і стейкхолдерів у вирішенні освітніх проблем	12	2	2		8
Тема 7. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління професійною (професійно-технічною) та вищою освітою	10	2	2		6
Тема 8. Теоретичні та практично-ціннісні орієнтації розвитку й модернізації професійної освіти в умовах європейської інтеграції України	12	2	2		8
Усього:	90	16	16		58

7. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

7.1. Тематика лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Прогнозування розвитку професій і спеціальностей відповідно до вимог сталого економічного розвитку	2
2.	Напрями модернізації та розвитку системи професійної освіти в умовах інформатизації та глобалізації	2
3.	Особистісно орієнтована підготовка як засіб модернізації професійної освіти молоді	2
4.	Теоретико-методологічні основи удосконалення стандартів професійно-технічної та вищої освіти на компетентнісній основі	2
5.	Удосконалення науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві та дуальної системи освіти	2
6.	Модернізація управління професійною освітою, участь підприємств і стейкхолдерів у вирішенні освітніх проблем	2
7.	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління професійною (професійно-технічною) та вищою освітою	2
8.	Теоретичні та практично-ціннісні орієнтації розвитку й модернізації професійної освіти в умовах європейської інтеграції України	2
<i>Разом:</i>		32

Короткий зміст лекційних занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи модернізації професійної освіти
Тема 1. Прогнозування розвитку професій і спеціальностей відповідно до вимог сталого економічного розвитку

Прогнозування розвитку ринку праці. Формування закладом прогнозу контингенту учнів і студентів з урахуванням стану та перспектив ринку праці. Проектування змісту освіти сучасного професійно-технічного та вищого закладу освіти на засадах компетентнісного підходу.

Тема 2. Напрями модернізації та розвитку системи професійної освіти в умовах інформатизації та глобалізації

Перегляд парадигми професійної освіти з урахуванням особливостей ринкової економіки і реалізації курсу на євроінтеграцію, як об'єктивна необхідність. Основні напрями реформування професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти в умовах інформатизації та глобалізації.

Тема 3. Особистісно орієнтована підготовка як засіб модернізації професійної освіти молоді

Сутність особистісно орієнтованої освіти кваліфікованих робітників і фахівців з вищою освітою. Підготовка учнів ЗП(ПТ)О і студентів ЗВО до вибору професійної кар'єри в процесі особистісно орієнтованої освіти.

Чинники, що зумовлюють процес формування уявлень здобувачів освіти про професійну кар'єру.

Тема 4. Теоретико-методологічні основи удосконалення стандартів професійно-технічної та вищої освіти на компетентній основі

Постановка проблеми. Понятійний апарат. Вимоги до якості підготовки персоналу. Завдання професійного навчання персоналу на виробництві. Методичні основи розроблення стандартів професійної компетентності робітників і фахівців.

Змістовий модуль 2. Технологія модернізації професійної освіти

Тема 5. Удосконалення науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві та дуальної системи освіти

Складові комплексного навчально-методичного забезпечення професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві та дуальної системи освіти. Учасники процесу науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві. Основні завдання підприємств щодо науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві. Процес організації розроблення навчального плану та програми професійного навчання кваліфікованих робітників і фахівців на виробництві.

Тема 6. Модернізація управління професійною освітою, участь підприємств і стейкхолдерів у вирішенні освітніх проблем

Удосконалення управління професійної (професійно-технічної) та вищої освіти в умовах європейської Інтеграції. Участь підприємств у вдосконаленні професійної освіти. Залучення стейкхолдерів до вирішенні освітніх проблем. Упровадження дуальної форми навчання.

Тема 7. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління професійною (професійно-технічною) та вищою освітою

Сутність і завдання процесу інформатизації освіти. Прогнозування випереджувального розвитку та передбачення в освітній галузі. Аналітичні методи роботи з інформацією (інформаційний і ситуаційний аналіз, контент-аналіз, абстрагування, узагальнення, моделювання). Рівні аналітико-статистичного спостереження в системі професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

Тема 8. Теоретичні та практично-ціннісні орієнтації розвитку й модернізації професійної освіти в умовах європейської інтеграції України

Теоретичні та методичні основи визначення практично-ціннісних орієнтацій розвитку, оптимізації та модернізації професійної (професійно-технічної) та вищої освіти. Роль ціннісних орієнтацій сучасної молоді в побудові моделей модернізації закладів професійної (професійно-технічної) та вищої освіти в умовах європейської інтеграції.

8. Теми практичних, семінарських і лабораторних занять

8.1. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

8.2. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Прогнозування розвитку професій і спеціальностей відповідно до вимог сталого економічного розвитку	2
2.	Напрями модернізації та розвитку системи професійної освіти в умовах інформатизації та глобалізації	2
3.	Особистісно орієнтована підготовка як засіб модернізації професійної освіти молоді	2
4.	Теоретико-методологічні основи удосконалення стандартів професійно-технічної та вищої освіти на компетентнісній основі	2
5.	Удосконалення науково-методичного забезпечення професійного навчання на виробництві та дуальної системи освіти	2
6.	Модернізація управління професійною освітою, участь підприємств і стейкхолдерів у вирішенні освітніх проблем	2
7.	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління професійною (професійно-технічною) та вищою освітою	2
8.	Теоретичні та практично-ціннісні орієнтації розвитку й модернізації професійної освіти в умовах європейської інтеграції України	2
<i>Разом:</i>		16

8.3. Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

9. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота є невід'ємною складовою успішного опанування курсу. Вона передбачає вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», самостійне опанування низки визначених викладачем питань, тестування рівня знань, а також виконання індивідуальних завдань.

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Прогнозування розвитку професій і спеціальностей відповідно до вимог сталого економічного розвитку	6
2.	Напрями модернізації та розвитку системи професійної освіти в умовах інформатизації та глобалізації	6
3.	Особистісно орієнтована підготовка як засіб модернізації професійної освіти молоді	8
4.	Теоретико-методологічні основи удосконалення стандартів професійно-технічної та вищої освіти на компетентнісній основі	8
5.	Удосконалення науково-методичного забезпечення професійного	8

	навчання на виробництві та дуальної системи освіти	
6.	Модернізація управління професійною освітою, участь підприємств і стейкхолдерів у вирішенні освітніх проблем	8
7.	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління професійною (професійно-технічною) та вищою освітою	6
8.	Теоретичні та практично-ціннісні орієнтації розвитку й модернізації професійної освіти в умовах європейської інтеграції України	8
<i>Разом:</i>		58

Питання з кожної теми можуть розкриватися за допомогою презентацій, доповідей або тезово. Самостійна робота обговорюється протягом семінарського заняття. У разі, якщо здобувач не підготував самостійну роботу, вона вважається такою, що не була виконана. Теми та питання, що виносяться на самостійне опрацювання містяться в методичних вказівках для самостійної роботи на навчальній платформі Moodle.

З метою закріплення знань та отриманих практичних навичок здобувачі освіти виконують **індивідуальні завдання**. Індивідуальні навчально-дослідні завдання з курсу «Модернізація професійної освіти» полягають у підготовці аспірантами рефератів і комп'ютерних презентацій з проблем модернізації і розвитку професійної освіти. Індивідуальні навчально-дослідні завдання аспіранти виконують самостійно впродовж вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіку навчального процесу.

Вимоги до оформлення індивідуальних навчально-дослідних завдань. Обсяг індивідуального завдання – від 10 до 15 сторінок друкованого тексту. Рекомендований міжрядковий інтервал 1,5 (до тридцяти рядків на сторінці), шрифт – Times New Roman 14. Структура індивідуального завдання складається зі вступу, основних результатів дослідження, висновків, списку використаних джерел. *Захист індивідуальних навчально-дослідних завдань* відбувається не пізніше останнього тижня теоретичного навчання у присутності викладачів дисципліни (лектора, асистента) у позааудиторний час. Усі присутні можуть задавати питання автору, виступати з приводу захисту. Для захисту індивідуального завдання аспірантові надається до 15 хвилин.

Індивідуальні завдання		К-сть год.
1.	Професійно-технічна освіта України: найближчі перспективи.	6
2.	Вища освіта України: історія реформування і провідні тенденції.	6
3.	Пріоритетні напрями реформування та розвитку системи професійної освіти в Україні.	6
4.	Теоретичні засади професійної підготовки молоді в контексті євроінтеграційних процесів.	6
5.	Трансформація професійної (професійно-технічної) / вищої освіти в сучасному суспільстві.	6
6.	Розвиток і тенденції професійного навчання персоналу на виробництві в	6

	умовах глобалізації ринку праці.	
7.	Сучасний стан і напрями модернізації професійної (професійно-технічної) / вищої освіти в країнах Євросоюзу.	6
8.	Професійне навчання на виробництві як складова системи неперервної освіти.	6
9.	Науково-методичне забезпечення організації дуальної системи професійної освіти.	6
10.	Реалізація інформаційно-освітнього середовища у закладах вищої освіти України.	6
11.	Компетентнісний підхід: конвергенція знання і практичних навичок. Ідентифікація потреб у компетентностях.	6
12.	Модернізація професійного навчання: студентоцентричний підхід.	6
13.	Перегляд парадигми професійної освіти з урахуванням особливостей ринкової економіки і реалізації курсу на євроінтеграцію	6
14.	Участь і завдання підприємств і стейкхолдерів у модернізації професійної освіти.	6

10. Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

лекції – інформаційно-ілюстративний, інтерактивний (аналітична лекція, лекція-бесіда, презентація, візуалізація, демонстрування; узагальнення, систематизація знань);

практичні заняття – дослідницький (індивідуальна робота; виконання практичних завдань; розрахункові роботи, мозковий штурм);

семінарські заняття – дискусійно-діалогічний (семінари-дослідження, диспути, дискусії, кейс-методи, підведення підсумків);

самостійна робота – підготовка доповідей і презентацій, виконання творчо-пошукового завдання (визначити комплекс методів експерименту за темою дослідження, створення професійного портфоліо);

консультації – пояснення, дискусійний метод.

Методи контролю та самоконтролю успішності здобувачів освіти:

поточний контроль – оцінювання активності під час лекції та семінарських занять; оцінювання виступів на семінарах, розв'язок проблемних завдань, тестування; звіт із виконання творчо-пошукового завдання (презентація за результатами науково-експериментальної роботи), самооцінювання та взаємооцінювання портфоліо, оцінювання результатів неформальної освіти;

підсумковий контроль – екзамен.

На лекціях застосовуються презентації, аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії для актуалізації, узагальнення, систематизації знань аспірантів. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді (для поглиблення знань з теорії та практики наукових досліджень у педагогіці), обговорення ключових питань (для формування здатності аргументувати власну думку, брати участь в науковому полілозі), окремі практичні завдання (для розвитку навичок самостійної науково-дослідної діяльності), дискусії (для формування навичок обговорювати

проблеми дослідження), підведення підсумків (для поглиблення розуміння досліджуваних проблем, формування ціннісних орієнтацій, власної позиції).

11. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на платформі Moodle).

12. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань за кожною темою, розв'язання яких сумарно оцінюється до 10 балів.

	Успішне виконання всіх тестових завдань, а також підсумкового тесту (не нижче 51) у «Віртуальному університеті» є підтвердженням виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти й умовою допуску до іспиту.
індивідуальна робота	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання одного есе. Перелік тем подано в електронному курсі «Віртуального університету». Виконання есе оцінюється до 10 балів

Критерії поточного контролю

Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на семінар) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):

– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, із суттєвими науковими і методичними помилками	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%
– у виконанні виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплену сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%

Виконання есе оцінюється за якістю таких його компонентів:

- 1) відповідність змісту темі – 0–1 бала;
- 2) структурна повнота та логічність викладу – 0–3 бала;
- 3) аргументованість висновків – 0–3 бала;
- 4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–2 бала;
- 5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бала.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.

До екзамену допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).

Екзамен (**максимально 50 балів**) складається з **двох** письмових завдань із

переліку, поданого у «Віртуальному університеті».

Критерії підсумкового контролю

Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:

– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускає при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання	1–5 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання	21–25 балів

Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 50 балів) і підсумкового (max 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–80) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; активний у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 61–70) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (Е, 51–60) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FХ, 36–50 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов'язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) –

здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

13. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань та інша робота має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;

– брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)

– здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;

– поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) складати згідно з графіком;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

– всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;

– дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– напрацювання інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;

– для оцінювання надавати лише результати власної роботи;

– надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

– не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;

– не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

– дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;

– виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями

– дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;

– не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;

– не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;

– користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;

– прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;

- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнитись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

Політика щодо оцінювання успішності. Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою. Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань – 50 балів під час поточної роботи, 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Актуальні проблеми професійної освіти: навчально-методичний посібник / укл. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 352 с.
2. Коваленко О.Е. та ін. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу: монографія. Харків: УПА, 2007. 162 с.
3. Кремень В.Г. Неперервна професійна освіта: Філософія, педагогічні парадигми, прогноз: монографія / В.П. Андрущенко, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень, С.Д. Максименко, Н.Г. Ничкало, С.О. Сисоєва, Я.В. Цехмістер, О.В. Чалий; за ред. В.Г. Кременя. Київ : Наукова думка, 2003. 853 с.

4. Литвин А. В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю : монографія. Львів : Компанія «Манускрипт», 2011. 498 с.

5. Литвин А., Руденко Л. Науково-організаційні основи модернізації професійно-технічної (професійної) освіти України. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2014. № 3. С. 17–30.

6. Литвин А., Руденко Л. Модернізація професійної освіти України : науково-методичні засади. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Вип. 37. Київ ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. С. 128–132.

7. Литвин А. В., Руденко Л. А., Козяр М. М. Інтегрування інформаційно-комунікаційних та освітніх технологій у вищій школі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ ; Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2021. Вип. 60. С. 263–271.

8. Науково-методичні основи модернізації освітньої діяльності у вищих навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти: навч. посіб. / В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л. Л. Ляхоцька та ін. Київ, 2014. 177 с.

9. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: монографія / за ред. В.Г. Кременя. Київ: Наукова думка, 2003. 853 с.

10. Ничкало Н.Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. Київ: Пед. думка, 2008. 200 с.

11. Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 125 с.

12. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 168 с.

13. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія / наук. ред. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий. Київ : Компринт, 2019. 214 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В.П., Савельєв В.Л. Освітня політика (огляд порядку денного). Київ : «МП Леся», 2010. 368 с.

2. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика : монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. Хмельницький : ТУП, 2002. 334 с.

3. Коваль М.С. Система професійної підготовки майбутніх працівників ДСНС України в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти : монографія. Львів : ПАІС, 2019. 544 с.

4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [під заг. ред. О.В.Овчарук]. Київ : «К.І.С.», 2004. 112 с.

5. Лікарчук І.Л. Професійно-технічна освіта України: історичний шлях і перспективи : монографія. Київ : Педагогіка, 1999. 288 с.

6. Лігоцький А.О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем: монографія. Київ: Техніка, 1997. 340 с.
7. Литвин А. В. Особистісно орієнтована підготовка майбутніх педагогічних працівників. *Higher education institutions as a medium for the formation of a new generation of pedagogical workers : internship proceedings*, Sandomierz, June 11–15, 2018. Sandomierz, 2018. S. 44–48.
8. Мельниченко В.В. Особливості менеджменту у професійно-технічній освіті : навч. посібн. Миколаїв : Вид-во «КВІТ», 2006. 240 с.
9. Національна доктрина розвитку освіти : затверджено Указом Президента України від 17 квітня 2002 р., № 347/2002. Освіта. 2002. № 26. С. 2–4.
10. Національна рамка кваліфікацій : додаток до постанови Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. Вища школа. 2012. № 3. С. 104–111.
11. Національний освітньо-науковий глосарій. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 524 с.
12. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
13. Ничкало Н.Г. Неперервній професійній освіті – педагогічні кадри нової генерації. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2005. №10. С. 21–33.
14. Олійник В.В. Наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти : монографія. Київ: Міленіум, 2003. 594 с.
15. Оршанський Л.В. Професійна педагогіка. Курс лекцій : навч. пос. для студ. спец. «Професійне навчання». Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2007. 224 с.
16. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Костенко О. В. Сучасні технології освітнього процесу: інтерактивний навч. посіб. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2020. 228 с.
17. Професійне навчання на виробництві: зб. наук. праць / ред. кол.: Н. Г. Ничкало (голова) та ін. Вип. II. Київ : Наук, світ, 2006. 336 с.
18. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/819/81950/610_Vikladachi_zakladiv_vishoyi_osviti.pdf
19. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика; монографія / за наук. ред. А. А. Каленського. Житомир: «Полісся», 2018. 256 с.
20. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. Київ : К.І.С., 2003. 296 с.
21. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія ; за ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2008. 472 с.
22. Цюприк А.Я. Інтерактивне навчання в контексті самостійної діяльності студентів закладів вищої освіти. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Кропивницький : Поліум, 2021. Вип. 10. С. 70–76.

23.Цюприк А.Я. Методологічні підходи до моделювання інтеграційних процесів в освіті. *Педагогічний альманах* : зб. наук. праць. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Випуск 49. С. 29–35.

24.Tsiupryk A. The development of pedagogical approaches to students independent activity at higher education institutions of Ukraine in the late XX – early XXI centuries. *Jurnalul Umanitar Modern. Pedagogical sciences*. 2020. Vol.3. № 3(5). P. 9–13.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради, № 76-VIII від 28.12.2014. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради, 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Відомості Верховної Ради, 1998, № 32, ст. 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Закон України «Про фахову передвищу освіту». Відомості Верховної Ради, 2019, № 30, ст.119. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки : схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>